

بررسی امکان ازدیاد رویشی ژنوتیپ‌های انتخابی بادام

رهنمون، حمید و جلیل دژم پور

اعضاء هیأت علمی ایستگاه تحقیقات باغبانی سهند آذربایجان شرقی

به منظور دستیابی به پایه‌هی رویشی بادام و بهره‌مندی از مزایای این پایه‌ها در دو مقطع زمانی اقدام به تهیه قلمه‌های خشبی و علفی از شاخه‌های سال حدود ۵۰ ژنوتیپ بادام گردید. این قلمه‌ها در شرایط کنترل شده تحت تأثیر چهار سطح از هورمون IBA، ۱۰۰۰، ۱۵۰۰، ۲۰۰۰ و ۲۵۰۰ سمعت در میلیون قرار گرفتند. اساس انتخاب این ژنوتیپ‌ها از توده وسیع منطقه، صفات مورفولوژیکی مشترک با گونه هلو بود. از جمله این صفات رنگ صورتی گلبرگ‌ها و نقوش روی هسته بود که فرضیه وجود ژن‌های مسئول ریشه‌زایی را در این ژنوتیپ‌ها به دلیل قدرت بالای ریشه‌زایی هلو (در مقایسه با بادام) تقویت نمود. از بین این ژنوتیپ‌ها فقط دو ژنوتیپ استعداد ریشه‌زایی از خود نشان دادند. صفات درصد ریشه‌زایی، تعداد ریشه‌ها و طول آنها اندازه‌گیری شدند. برخی از این ژنوتیپ‌ها نظیر کولتیوارهای A200 و نوپلاس الترا (*Ne Plus Ultrae*) به رغم تولید کالوس فراوان، فاقد قدرت ریشه‌زایی بودند و ژنوتیپ‌هایی نظیر کولتیوارهای شکوفه و فرانیس (*Fragnes*) هیچ پاسخی به تیمارهای اعمال شده ندادند. قابلیت ریشه‌زایی ژنوتیپ‌های مستعد به ترتیب ۳۰ و ۷۰ درصد بود. طول و تعداد ریشه‌های تولیدشده در تیمار ۲۰۰۰ ppm بهتر از بقیه بود و قلمه‌ها در هر دو فرم علفی و خشبی قادر به ریشه‌زایی بودند. به دلیل منفرد بودن ژنوتیپ‌های ریشه‌زا و عدم امکان تهیه موادگیاهی کافی، ارزیابی نتایج به صورت درصد انجام پذیرفت. انتقال ژن‌های مسئول ریشه‌زایی از ژنوتیپ‌ها سهل ریشه‌زا به ژنوتیپ‌های

امید بخش به طریق روش‌های اصلاحی، موضوعی است که در امتداد این تحقیق مورد نظر خواهد بود.